

української державності та громадянського суспільства. Також, є доцільним проаналізувати зміни у законодавстві України, які відбулись останнім часом, проблеми створення механізму їх належної та ефективної реалізації. Убачається необхідним вивчення досвіду європейських держав з вищезазначених питань та розроблення відповідних пропозицій.

УДК 347.822.42 (043.2)

**Бєлкін Л. М.**, к.т.н., ст. науковий співробітник,  
Товариство з обмеженою  
відповідальністю «Аналітик», м. Краматорськ  
**Юринець Ю. Л.**, д.ю.н., доцент,  
Навчально-науковий юридичний інститут,  
Національний авіаційний університет, м. Київ

## **ОБ'ЄДНАНА ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВА СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ПОВІТРЯНОГО РУХУ УКРАЇНИ: АДМІНІСТРАТИВНО- ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ФУНКЦІОНУВАННЯ**

Військова агресія Росії проти України жорстко ставить питання вивчення та врахування у будь-якій сфері діяльності держави та влади військового аспекту. Зокрема, такий аспект є актуальним при вивченні діяльності цивільної авіації та організації повітряного руху (ОПР). Цьому питанню присвячені окремі статті [1-3 та ін.].

Відповідно до п. 70 ч. 1 ст. 1 чинного Повітряного кодексу України (далі – ПКУ, набрання чинності – 16.09.2011 р.), об'єднана цивільно-військова система (ОЦВС) організації повітряного руху – організаційне та функціональне об'єднання, повноваження та діяльність якого пов'язані з організацією використання повітряного простору, організацією повітряного руху та його обслуговуванням у повітряному просторі України та повітряному просторі над відкритим морем, де відповідальність за обслуговування повітряного руху міжнародними договорами покладена на Україну. Відповідно до ч. 1, 2 ст. 28 ПКУ, ОЦВС забезпечує виконання завдань щодо організації використання повітряного простору України, безпечного і регулярного повітряного руху в повітряному просторі України та в повітряному просторі над відкритим морем, де відповідальність за обслуговування повітряного руху міжнародними договорами України покладена на Україну. Структура, завдання та порядок

функціонування ОЦВС визначаються Кабінетом Міністрів України (КМУ).

ОЦВС ОПР було утворено та затверджено Постановою КМУ від 19.07.1999 р. № 1281 «Про створення об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху України». Головним підрозділом ОЦВС ОПР України є Украероцентр [2, с. 107].

Як видно, створення ОЦВС ОПР відбулося до набрання чинності ПКУ 2011 р. Натомість у ПКУ в редакції від 04.05.1993 р., чинній на момент прийняття Постанови № 1281, жодної згадки про ОЦВС ОПР та про повноваження КМУ приймати рішення про її створення не було. Ці повноваження певним чином виводяться із ст.ст. 3-1 та 10 ПКУ в редакції від 04.05.1993 р. Згідно із ст. 3-1 ПКУ в редакції від 04.05.1993 р., взаємодія органів виконавчої влади України щодо нагляду за безпекою польотів повітряних суден здійснюється в порядку, встановленому КМУ. Згідно із ст. 10 ПКУ в редакції від 04.05.1993 р., порядок використання повітряного простору України визначається Положенням про використання повітряного простору України і його додержання забезпечується державною системою використання повітряного простору України. Положення про використання повітряного простору України та Положення про державну систему використання повітряного простору України затверджуються КМУ. Однак навіть ці, опосередковані, норми були введені в дію Законом України від 15.05.12.1999 р. № 1297-XIV «Про внесення змін до Повітряного кодексу України» (набрання чинності – 11.01.2000 р.). Тобто і цих норм не існувало на момент прийняття Постанови № 1281. Отже, створення ОЦВС ОПР відбулося поза межами законодавчого регулювання, що взагалі притаманно прийняттю більшості підзаконних актів у сфері регулювання авіації і ОПР [3].

Відповідно до пункту 2 Постанови № 1281, ОЦВС ОПР складається з таких структурних підрозділів (далі – підрозділи системи): Українського центру планування використання повітряного простору та регулювання повітряного руху України на базі майна Головного центру управління повітряним рухом Міністерства оборони та Зонального центру обслуговування повітряного руху Державного підприємства обслуговування повітряного руху України; регіональних структурних підрозділів на базі регіональних структурних підрозділів цього підприємства та регіональних і допоміжних центрів управління повітряним рухом Міністерства оборони.

Відповідно до пункту 4 Положення про ОЦВС ОПР, затвердженого Постановою № 1281, на систему покладається

виконання таких основних завдань: планування і регулювання діяльності у сфері використання повітряного простору України та міжнародного повітряного простору, що перебуває під відповідальністю України; обслуговування повітряного руху в повітряному просторі України та у міжнародному повітряному просторі, що перебуває під відповідальністю України (за винятком зон, де управління повітряним рухом здійснюють відповідні підрозділи державних органів, Збройних Сил та інших військових формувань, суб'єктів підприємницької діяльності, що не входять до складу системи); опрацювання умов використання повітряного простору, здійснення контролю за дотриманням порядку і правил використання повітряного простору України та міжнародного повітряного простору, що перебуває під відповідальністю України; інформування відповідних центральних та місцевих органів виконавчої влади, суб'єктів підприємницької діяльності про повітряні судна, що потребують допомоги пошуково-рятувальних служб, та надання необхідної допомоги таким органам і суб'єктам; підтримання на належному рівні технічного стану засобів зв'язку, навігації та спостереження; підготовка та опублікування нормативних документів з питань аеронавігації.

#### *Література*

1. Кучеренко Ю.Ф. Пропозиції щодо удосконалення існуючої об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху України / Ю.Ф. Кучеренко, Є.В. Шубін, О.М. Гузько // Системи обробки інформації. – 2007. – № 4 (62). – С. 74-77.
2. Фурман С.М. Координація органів організації повітряного руху державної та цивільної авіації / С.М. Фурман, О.В. Голюк // Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України. – 2016. – № 2 (23). – С. 107-110.
3. Юринець Ю. Л. Центральні органи виконавчої влади України з обслуговування повітряного руху / Ю. Л. Юринець, С. А. Мазурик // Наукові праці Національного авіаційного університету: Серія «Юридичний вісник. Повітряне і космічне право». – 2017. – № 1 (42). – С. 21-28.